

Cerere de reexaminare asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului

14 martie 2018

Președintele României, domnul Klaus Iohannis, a trimis miercuri, 14 martie a.c., Parlamentului, spre reexaminare, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului.

Vă prezentăm textul integral al cererii:

București, 14 martie 2018

Domnului Călin Popescu-Tăriceanu

Președintele Senatului

În temeiul articolului 77 alineatul (2) din Constituția României,
republicată,

formulez următoarea

CERERE DE REEXAMINARE

asupra

Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000

privind organizarea și desfășurarea referendumului

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului are ca obiect modificarea unor prevederi referitoare la referendumul necesar a fi organizat în cadrul procedurii de revizuire a Constituției.

Prin Decizia nr. 612/2017, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții din legea menționată, stabilind existența unui paralelism legislativ în textul adoptat inițial, încălcarea rolului Curții Constituționale prin introducerea unui termen de două zile în care Parlamentul putea transmite instanței constituționale proiectul legii de revizuire a Constituției, și faptul că data unui referendum de revizuire a Constituției trebuie stabilită prin lege, de către Parlament. În urma reexaminării dispozițiilor declarate

neconstituționale, Parlamentul a adoptat Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului în forma transmisă la promulgare. Sesizată cu o obiecție de neconstituționalitate, prin Decizia nr. 47/2018 Curtea Constituțională a constatat că legea menționată este constituțională în raport cu criticile formulate.

În opinia noastră, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului cuprinde dispoziții ce se impun a fi reanalizate de către Parlament.

În exercitarea actului de legiferare, așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, legiuitorului îi revine obligația ca, indiferent de domeniul în care își exercită această competență constituțională, să dea dovadă de o atenție sporită în respectarea principiului clarității și previzibilității legii (Decizia nr. 405/2016). De principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat (Decizia nr. 447/2013). Curtea Constituțională a mai arătat că inconsecvențe de natură terminologică, omisiuni sau contradicții cu înseși textele legii, apte să creeze incertitudine sub aspectul

operațiunilor juridice reglementate, generează o lipsă de coerență, claritate și previzibilitate a normei legale, care este de natură să înfrângă principiul securității juridice, sub aspectul componentei sale referitoare la claritatea și previzibilitatea legii (Decizia nr. 1/2014).

Art. unic pct. 2 din legea transmisă la promulgare, respectiv art. 6 alin. (3) prevede: „Proiectul legii constituționale, adoptat de către fiecare Cameră a Parlamentului sau de către Camerele reunite în caz de divergență conform art. 151 alin. (2) din Constituția României, republicată, se trimite de îndată Curții Constituționale, care procedează potrivit legii. Dacă se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată.”

Potrivit art. 151 alin. (1) din Constituție, proiectul sau propunerea de revizuire trebuie adoptată de Camera Deputaților și de Senat, cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere. Așadar, după adoptare, proiectul/propunerea de revizuire devine lege de revizuire. De aceea, utilizarea sintagmei „proiectul legii constituționale” este improprie și neclară în ceea ce privește etapa procedurală avută în vedere. De asemenea, formularea „*adoptat de fiecare Cameră a Parlamentului*” este una neclară deoarece permite interpretarea că proiectul adoptat de fiecare Cameră a Parlamentului ar trebui trimis Curții Constituționale. Astfel, s-ar putea înțelege că instanța constituțională ar putea primi două proiecte distincte și chiar în forme diferite, fiind nevoită să se pronunțe din oficiu de două ori,

asupra a două texte potențial diferite ale aceleiași legi constituționale, o dată după ce proiectul de lege de revizuire a fost adoptat de o Cameră și încă o dată după ce proiectul de lege a fost adoptat de cea de a doua Cameră. Este pusă așadar în discuție respectarea principiului legalității stabilit la art. 1 alin. (5) din Constituție în dimensiunea sa referitoare la calitatea legii. Pentru mai multă precizie, ar trebui să se prevadă expres că instanța constituțională se pronunță asupra legii adoptate de ambele Camere, nu de fiecare dintre acestea.

Totodată, sintagma „*care procedează potrivit legii*” - din cuprinsul aceluiși art. 6 alin. (3) - prin formularea sa generală - poate conduce la interpretări diferite. Astfel, se poate interpreta că norma de trimitere vizează fie Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, fie Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Dacă sintagma „*care procedează potrivit legii*” din teza întâi a art. 6 alin. (3) se corelează cu fraza următoare din același articol, care limitează competența de control a Curții Constituționale doar la prevederile art. 152 din Constituție intitulat „*Limitele revizuirii*”, ar rezulta o viziune contrară Constituției în privința obligațiilor jurisdicției constituționale căci ar limita controlul său doar la aspectele de fond ale revizuirii. Dacă sintagma „*care procedează potrivit legii*” din teza întâi a art. 6 alin. (3) se corelează cu Legea nr. 47/1992, ar rezulta o viziune conformă cu Constituția în privința obligațiilor jurisdicției constituționale căci ar permite acesteia să își exercite controlul din oficiu în mod plenar,

adică și cu privire la aspectele de fond și cu privire la cele de formă, lipsind referirea la exclusiv „*limitele revizuirii*” prevăzute de art. 152 din Constituție. Această neclaritate este de natură să conducă la impredictibilitate în aplicarea legii.

Teza finală a art. 6 alin. (3) nou introdus prevede că inițiativa de revizuire se consideră nefinalizată dacă „*depășește*” limitele revizuirii. Întrucât modificarea Constituției este un subiect extrem de important pentru buna funcționare a statului și cu implicații majore la nivelul societății, considerăm că normele care stabilesc aspecte procedurale cu privire la revizuirea Constituției trebuie să fie foarte clare, extrem de precise, pentru a nu lăsa loc unor interpretări contradictorii. În acest sens, utilizarea sintagmei „*depășește*” prin raportare la limitele revizuirii este confuză, întrucât „*a depăși*” nu presupune în mod necesar și „*a încălca*” limitele revizuirii ori a contraveni acestora. Raportul de constituționalitate nu presupune perfecta concordanță ori conformitate a legilor cu Constituția, ci poate fi considerat îndeplinit și în caz de absență a contrarietății ori a contradicțiilor flagrante, ipoteze care nu sunt ideatic incluse în noțiunea de „*depășire*” a limitelor revizuirii Constituției.

Față de argumentele expuse mai sus și având în vedere competența legislativă exclusivă a Parlamentului, vă solicităm reexaminarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

KLAUS-WERNER IOHANNIS